

בס"ד, עש"ק, לסדר "מים רבים", חקת, תשפ"ד

"ברייכה ללא מריבה"

מחיצה בין שניכם והוא יממן מחצית."

אולם למרבית הפליאה, הוא לא רצה לשקר! כי באמת הוא לא חש שום הפרעה, בחצר שלו אין בה שימושים המצרכים צניעות והסתרה¹.

אבל הוא כן רצה להימנע מ"המיטרד". הפך ועיין בדברי הראשונים והסיק, שכיון שאסור לו להביט לחצר חבירו מחמת האופן בו השכנים החדשים משתמשים בחצר ויש חובה למנוע את האיסור ומוטל לבטל את אי היכולת שלו להשתמש בחצרו – ניתן לכפות על השכן להשתתף בבניית מחיצה², אמנם הוא לא היה בטוח במסקנתו.

למחרת התנהלה שיחה ידידותית בין השכנים. תוכ"ד השיחה הזמין אותו השכן החדש לברייכה בכל שעה שירצה... וכאשר השכן הותיק הסביר לו בעדינות ובסבלנות את הבעיה. הוא אמר לו: "אל תדאג אני אפתור את הבעיה ובמהירות!" למחרת בבוקר, התברר שהשכנים החדשים עזבו את הבית. כעבור כמה שעות הגיעה הודעה: "ידיד יקר, באתי לגור מולך כדי לעורר 'מהומות' אבל נכשלתי ולכן עזבתי, והאמת אני שמח שנכשלתי³..."!

השכנים החדשים שהחצר שלהם פנתה לחצרו של השכן הותיק, היו מנומסים ובעלי דרך ארץ, אולם בנושא הלבוש הם לא היו מהמצטיינים, ומה עוד שהיתה בריכה בחצר... והשכן בבית ממול נאלץ שלא לשבת בחצר ולסגור את התריסים בביתו.

בעודו לומד את הדף היומי בסוגיית "היזק ראייה" הוא תהה לעצמו - האם ביכולתו לדרוש משכנו להשתתף בהוצאות בניית מחיצה בין החצרות למניעת היזק ראייה. הוא זכר את דברי המהריט"ץ (ח"א ונ"ג): "ובארצנו צפת, מעולם לא שמענו ולא בא לידנו קביעת היזק ראייה בריחוק מקום הרבה". אבל הוא דיין מדבריו ש"בריחוק מקום הרבה" לא עלו טענות היזק ראייה, אבל בקירבת מקום עלו ועלו!

החברותא הביע פקפוק בכל הענין: "היזק ראייה" פירושו שפלוני טוען יש לו נזק מכך ששכנו מסתכל לביתו או לחצרו, אבל בנידון שלך המקרה הפוך, השכנים אינם מוטרדים מכך שאתה מביט עליהם – אתה זה שמוטרד שאתה רואה אותם – ומנין שיש טענת "היזק ראייה" גם במקרה זה?!

היה מי שהציע: "יש לי פתרון פשוט, תאמר בבית הדין, שיש לך 'היזק ראייה' כיון שהשכן שלך מסתכל לחצרך, וזו טענה המתקבלת. וכך תוכל לכפותו לבנות

להזיקו בראיה ולהסתכל בו לדעת ואין אדם יכול ליזהר בכך לעמוד כל היום בעצימת עינים, על כרחנו נאמר לזה סתום חלונוך ואל תחטא תדיר". ומכאן, שבאופן בו מתנהגים השכנים, הם מזיקים לשכן הוותיק שאינו יכול להשתמש בביתו ובחצירו וא"כ יוכל לכפות את חבירו לבנות עימו גדר – אולם מסקנה זו אינה מפורשת בראשונים.

³ עיין תניא סוף פרק ט' וסוף פרק כ"ט.

¹ עיין "טוב סחרה" בפרק "טיעון טענות הלכתיות במקום בו אליבא דאמת אינו חש להם – עמ' ק"ה ואילך ועי"ש אות טו.

² עיין יד רמ"ה ב"ב ג'. אות כ"ה לגבי חצר שאין בה חזקה בהיזק ראייה כיון שמדובר באיסור וא"א שלא יראה. ועי"ע רמב"ן ב"ב נט. לגבי פתיחת חלון מול חלון: "ועוד דאפילו מחל הניזק כיון דודאי אסור הוא למזיק